

УДК 658.15

Теоретичні аспекти стратегії розвитку фінансів підприємства

Рудика В.І.

кандидат економічних наук,
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Маковецька Н.А.

студентка
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

У статті представлено теоретичні аспекти формування стратегії розвитку фінансів підприємства, морфологічну оцінку поняття «фінансова стратегія підприємства». Розроблено власне визначення автора на основі літературних джерел. Обґрунтовано основні етапи розроблення фінансової стратегії в сучасних умовах розвитку підприємства. Визначено основні завдання стратегії розвитку фінансів підприємства.

Ключові слова: стратегія, фінанси підприємства, ринкова економіка, самостійність підприємства, капітал, фінансові ресурси, планування.

Рудика В.И., Маковецкая Н.А. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ФИНАНСОВ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье представлены теоретические аспекты формирования стратегии развития финансов предприятия, морфологическая оценка понятия «финансовая стратегия предприятия». Разработано собственное определение автора на основе литературных источников. Обоснованы основные этапы разработки финансовой стратегии в современных условиях развития предприятия. Определены основные задачи стратегии развития финансов предприятия.

Ключевые слова: стратегия, финансы предприятия, рыночная экономика, самостоятельность предприятия, капитал, финансовые ресурсы, планирование.

Rudika V.I., Makovetska N.A. THEORETICAL ASPECTS OF THE COMPANY'S FINANCE DEVELOPMENT STRATEGY

The article presents the theoretical aspects of the formation of the Company's finance development strategy. A morphological evaluation of the concept of the company's financial strategy is presented. The author's own definition has been developed, based on the literary sources. The main stages of the financial strategy development under the current terms and conditions of the company have been substantiated. The main tasks of the Company's finance development strategy have been defined.

Keywords: strategy, company's finances, market economy, company independence, capital, financial resources, and planning.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Формування дієвої стратегії розвитку фінансів підприємства є пріоритетним завданням, оскільки ефективна діяльність в умовах кризових явищ в економіці України потребує виважених кроків у проведенні операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним обґрунтуванням побудови ефективної системи стратегічного управління фінансами підприємства займаються такі науковці, як: І.О. Бланк [1], Г.Б. Веретеннікова [2], О.М. Гончаренко [3; 7], У.В. Іванюк [4], А.Г. Семенов [5], Ю. Калиніченко [6].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування побудови стратегії розвитку фінансів підприємства в сучасних умовах розвитку ринкової економіки в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Впровадження ринкового механізму в економіку України спонукає суб'єкти господарювання будувати власну стратегію розвитку фінансів підприємства. З одного боку, реалізація власної фінансової стратегії дає підприємству змогу діяти на власний розсуд, відповідаючи лише перед своїми власниками та співробітниками, а з іншого – постає необхідність більш детально опрацювати

власну фінансову стратегію, адже держава за ринкової економіки виступає лише як регуляторний орган і розраховувати на її підтримку у сфері управління фінансами господарюючої одиниці неможливо. Отже, розроблення ефективної стратегії розвитку фінансів підприємства є складним, але дуже важливим питанням, яке включає в себе багато аспектів діяльності підприємства.

В умовах кризових явищ в економіці держави важливим, але дуже трудомістким є процес планування діяльності суб'єктів господарювання, особливо це стосується їх фінансового складника. Фінансові плани підприєм-

ства складаються в його фінансову стратегію, на основі якої можна планувати операційну, фінансову і інвестиційну діяльність. Майбутній фінансовий стан підприємства базується на побудові оптимальної структури капіталу, ефективної системи зниження міри фінансових ризиків, результативних показниках діяльності підприємства, які в динаміці повинні покращуватися.

Прийняття управлінських рішень у сфері фінансів підприємства є складним процесом в умовах нестабільності зовнішнього середовища, яке склалося нині в Україні. Коливання валютного курсу, нестабільність банківської

Таблиця 1

Морфологічна оцінка поняття «фінансова стратегія»

№ п/п	Автор, джерело	Визначення	Ключові слова
1.	І.О. Бланк [1, с. 13–14]	Фінансова стратегія як один із найважливіших видів функціональної стратегії підприємства, яка забезпечує всі основні напрями розвитку його фінансової діяльності та фінансових відносин шляхом формування довгострокових фінансових цілей, вибору найбільш ефективних шляхів їх досягнення, адекватного корегування напрямів формування і використання фінансових ресурсів за зміни умов зовнішнього середовища	напрями розвитку фінансової діяльності
2.	Г.Б. Веретеннікова [2, с. 6]	Фінансова стратегія – це орієнтована на перспективу система дій персоналу з ефективного залучення, використання і перерозподілу фінансових ресурсів, спрямована на досягнення фінансових цілей, що забезпечують економічний і соціальний розвиток підприємства	фінансові цілі
3.	О.М. Гончаренко [3, с. 37]	Фінансова стратегія підприємства – це визначення довгострокових фінансових цілей та завдань підприємства, що включають формування, управління та планування його фінансових ресурсів для підвищення вартості підприємства за умови забезпечення фінансової рівноваги	формування, управління та планування фінансових ресурсів
4.	У.В. Іванюк [4, с. 76]	Фінансова стратегія – це комплекс заходів та інструментів, спрямованих на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів для забезпечення ефективного використання внутрішнього фінансового потенціалу та потенційних зовнішніх фінансових потоків зі своєчасним регулюванням, координуванням та контролюванням дій щодо зміни умов зовнішнього середовища	використання внутрішнього фінансового потенціалу
5.	А.Г. Семенов [5, с. 36]	Фінансова стратегія – генеральний план дій щодо забезпечення підприємства грошовими коштами	забезпечення підприємства грошовими коштами
Визначення автора		Фінансова стратегія підприємства – це система дій персоналу, спрямована на формування, управління та планування фінансових ресурсів для забезпечення ефективного використання внутрішнього фінансового потенціалу на досягнення фінансових цілей підприємства	

системи, зміни у законодавстві ускладнюють процеси формування стратегії розвитку фінансів підприємства.

У табл. 1 представлено морфологічну оцінку поняття «фінансова стратегія».

Розроблення фінансової стратегії підприємства – це генеральний план, за допомогою якого керівники підприємства формують, розподіляють та використовують фінансові ресурси підприємства для одержання максимального прибутку. Якісно розроблена стратегія фінансів підприємства дає змогу сформувати фінансову стабільність підприємства за умови якісної оцінки фінансового стану підприємства, формування методики оцінки фінансових ризиків зовнішнього і внутрішнього характеру та вчасного коригування рішень щодо управління фінансами підприємства.

Процес розроблення фінансової стратегії являє собою формування сукупності цілеспрямованих управлінських рішень, які забезпечують підготовку, оцінку і реалізацію програми стратегічного фінансового розвитку підприємства. У процесі дослідження послідовності етапів процесу розроблення фінансової стратегії в ході аналізу різних робіт учених із цієї проблематики можна упорядкувати дані етапи в такому порядку, як представлено на рис. 1.

Стратегія розвитку потребує значних капіталовкладень, і перед керівниками вітчизняних підприємств постає проблема невідповідності між бажаним, відображеним у цілях станом об'єкта управління та його поточним станом. Цей дискретний інтервал між наявними тенденціями розвитку і бажаними можна заповнити шляхом:

- 1) пошуку нових можливостей зростання;
- 2) визначення таких сфер діяльності, де підприємство є конкурентоспроможним;
- 3) розроблення заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства в наявних сферах діяльності;
- 4) перерозподілу ресурсів із неперспективних на конкурентоспроможні напрями діяльності;
- 5) розв'язання проблем злиття, поглинання, реструктуризації або ліквідації окремих підсистем для досягнення синергічного ефекту;
- 6) активного пошуку інновацій різних типів для забезпечення досягнення потрібних параметрів.

Інтервал між можливостями, зумовленими наявними тенденціями зростання підприємства, та бажаними орієнтирами, необхідними для розв'язання проблем зростання та зміцнення підприємства в довготермі-

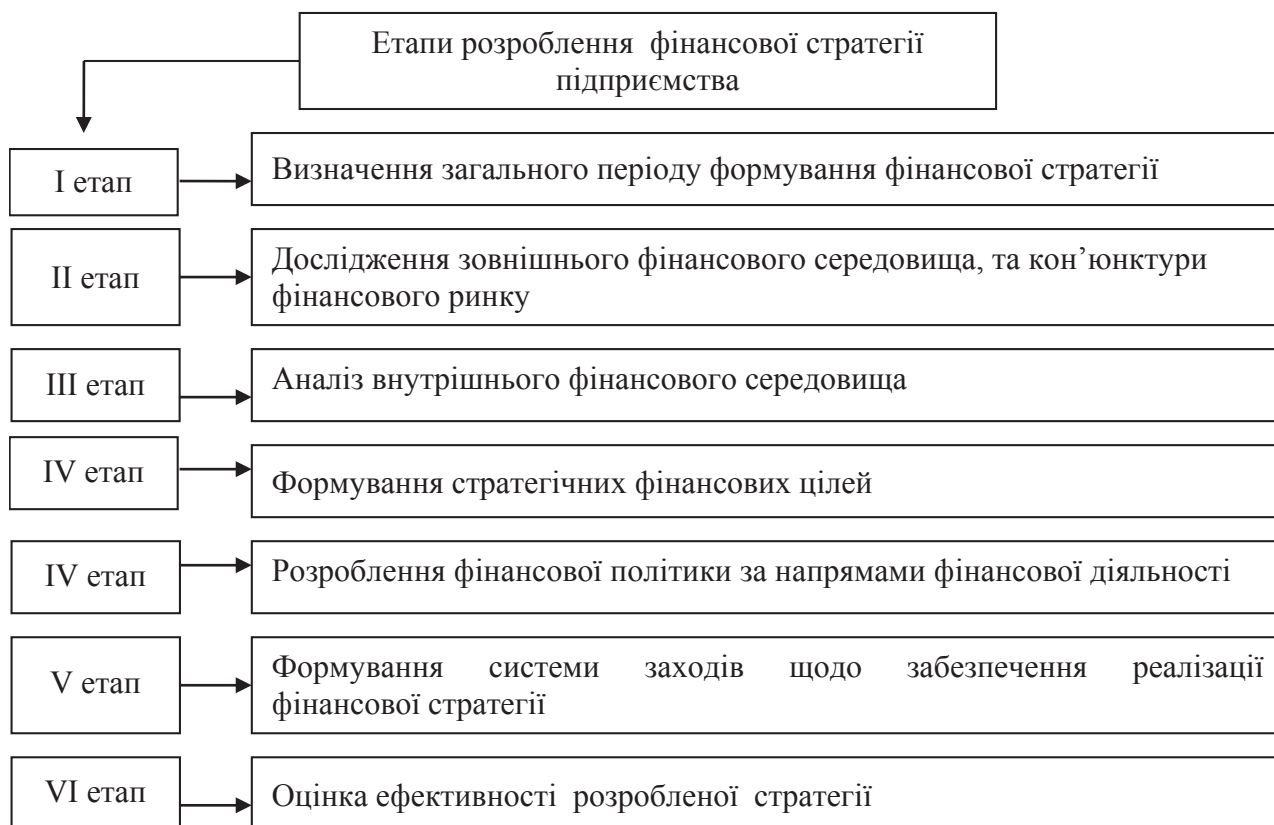

Рис. 1. Етапи розроблення фінансової стратегії підприємства

новій перспективі, заповнюється шляхом комплексного підходу до вдосконалення роботи підприємства, зміцнення його потенціалу та місця на ринку за допомогою розроблення обґрунтованих, взаємопов'язаних стратегій, тобто «стратегічного набору». Обов'язковими передумовами використання кількох стратегій на підприємстві мають бути їх повна сумісність та забезпечення зростання синергічного ефекту. Зокрема, стратегія диференціації унеможлиблює одночасне мінімізування ціни, пасивна стратегія зростання не забезпечує домінуюче становище на ринку [6, с. 112].

У наявних теоретичних положеннях про розроблення фінансової стратегії підприємства її структуру частіше розглядають у розрізі домінантних сфер стратегічного фінансового розвитку підприємства. Структурно фінансова стратегія підприємства складається зі:

- 1) стратегії управління активами;
- 2) стратегії управління капіталом;
- 3) інвестиційної стратегії;
- 4) стратегії управління грошовими потоками; стратегії управління фінансовими ризиками;
- 5) стратегії антикризового управління;
- 6) стратегії узгодження фінансових цілей та якості управління фінансовою діяльністю підприємства [7, с. 37].

Побудова ефективної фінансової стратегії дає менеджерам вищої ланки підприємства змогу вчасно вирішувати такі важливі завдання, як:

1) ефективне формування, розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства;

2) оцінка фінансового стану підприємства за допомогою фінансового аналізу таких важливих показників, як фінансова стійкість, рентабельність, визначення напрямів їх удосконалення шляхом оптимізації капіталу підприємства та розподілу його прибутку;

3) визначення об'єктів для проведення інвестиційної діяльності підприємства, шляхом аналізу фінансового ринку;

4) проведення моніторингу внутрішнього та зовнішнього фінансового середовища для виявлення фінансових загроз підприємству та вчасне їх усунення;

5) побудова фінансових планів на коротко-, середньо- та довгострокову перспективи з урахуванням головної мети створення підприємства;

6) створення резервних фінансових фондів підприємства на випадок негативних змін внутрішнього та зовнішнього фінансового середовища.

Висновки з цього дослідження. Побудова ефективної стратегії розвитку фінансів підприємства залежить від основної мети діяльності підприємства – одержання максимального прибутку. Фінансова стратегія дає можливість сформувати фінансові резерви підприємству як засобу для протистояння можливим змінам зовнішнього середовища. За допомогою даної стратегії можна оцінити результати поточної діяльності та визначити пріоритетні напрями управління підприємством.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бланк І.О. Фінансова стратегія підприємства : [монографія] / За заг. ред. І.О. Бланка. – К. : КНТЕУ, 2009. – 147 с.
2. Веретеннікова Г.Б. Формування фінансових стратегій промислових підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Г.Б. Веретеннікова. – Харків, 2005. – 21 с.
3. Гончаренко О.М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації / О.М. Гончаренко // Вісник соціально-економічних досліджень ; за ред. М.І. Зверькова (гол. ред.) [та ін.]. – Одеса : ОНЕУ. – 2015. – Вип. 1. – № 56. – С. 35–40.
4. Іванюк У.В. Теоретичні засади формування фінансових стратегій / У.В. Іванюк // Економіка. Менеджмент. Підприємництво. – 2013. – № 25(1). – С. 73–83.
5. Фінансова стратегія в управлінні підприємствами : [монографія] / А.Г. Семенов [та ін.]. – Запоріжжя : КПУ, 2008. – 188 с.
6. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти / Ю. Калиніченко // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 4(29). – С. 106–115.
7. Гончаренко О.М. Фінансова стратегія: теоретичні питання розробки та реалізації / О.М. Гончаренко // Вісник соціально-економічних досліджень ; за ред. М.І. Зверькова (гол. ред.) [та ін.]. – Одеса : ОНЕУ. – 2015. – Вип. 1. – № 56. – С. 35–40.